

Naročnina mesečno  
25 Din. za inozem-  
stvo 40 Din — ne-  
deljska izdaja ce-  
loletno 120 Din, za  
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v  
Kopitarjevi ul. 6/I

Telefoni uredništva: dnevna služba  
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

# SCOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljub-  
ljana št. 10.650 iz  
10.349 za inserate;  
Sarajevo št. 7565  
Zagreb št. 39.011,  
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-  
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen  
pondeljka in dneva po prazniku

## Krik bridke resničnosti

Cloveška narava kliče po moralni avtoriteti. Sodobna družba mnogokrat také avtoritev ne pozna in ne priznava. Zato se cloveška narava maščuje nad družbo, ki odtegne cloveku tisto moralno silo, katera edina more cloveško notranjost uravnovesiti v njenem večnem nihanju med dobrim in zlom. Tako je bilo dosegalo od nekdaj do danes in bo posihmal do konca clovekovih dni na zemlji. Tragični konflikti v clovekovi notranosti zadobe svojo zavoljivo rešitev, kadar v njih prevlada sila moralno boljše, plemenitejše duševnosti nad močjo živalske telesnosti. Ta boj srečno vodič in smotreno izvojevanje, zato so na delu najboljše duhovne sile vseh narodov. Od uspeha in neuspeha teh prizadevanj je bil, je in bo odvisen obstoj narodov in držav.

Mirno lahko rečemo, da bi Slovencev danes ne bilo in da bi jih morda niti zgodovina več ne poznala, ko bi plemeniti može slovenskega imena in duha z vsem svojim hotenjem ne bili ohranjali Slovencem tiste moralne avtoritete, ki nas je varovala in kulturno kreplila. To je bila v resnicu narodna vzgoja, ker je objemala široke plasti našega rodu in jih usposabljala za kulturno tekmo. Nositeljica te narodne vzgoje je bila katoliška slovenska duhovščina, ki je to kulturno in narodno delo izvrševala dostikrat brez priznanja, mnogokrat brez zavežnosti, večkrat zato od avstrijskih oblastnikov preganljana in od podih duš denuncirana. Slovenski župnik in kapelan pa sta z nedosežnim idealizmom ustvarjala in delala, ne menec se za vse, kar je prihajalo izza plot... Tako se je v teku zadnjih dveh generacij posrečilo dvigniti duhovno in tudi materialno kulturo Slovencev na nadpoprečni evropski nivo. Vrelci te naše duhovne moči pa so vreli iz cerkva, prosvetnih domov in iz vseh organizacij, katerih naloga je bila slovenski rod duhovno plemenititi.

Ali je to plemenito delo zastalo? Ali so delavci omagali? Ali ljudstvo zavrača moralno silo, ki je začetek v pogoj njegove eksistence? Z grozo namreč opažamo in beremo, da surovost, preklinjanje, pisanjevanje, nož in sovraščavo vedno glassnje označuje naša mesta in vasi. Poročila o pobojsih in divjaštvih so za nas krik bridke resničnosti. Bridke in grozne! Naša dolžnost je pogledati resnici v oči in poklicati zdravnika. Kdo je in kje?

So ljudje, ki pravijo: Država je poklicana. Stroge paragrafe in stroge sodbe! Je nekaj na tem. A mnogo manj, kakor si svet misli. Amerika je menila, da bo s potezo peresa prepovedala alkohol in s tem iztrebila pisanjevanje. Pa se je zgodilo, da je danes v Ameriki več pisanjevanje in več alkoholizma, kakor ga je bilo pred uradno prepovedjo. Zadnjici smo brali v ameriškem časopisu članek, ki je odkrito povedal, da je državna metoda bila napačna. Paragrafi in organi tako mogočne države kakor je Amerika ne morejo krotiti clovekove volje. Ta je svobodna in pripravljena podrediti in pokoriti se prostovoljno le moralni avtoriteti iz ozirov vesti. To spada pa v duhovno kraljestvo, kjer vladajo večni zakoniki svetega dekaloga in norme božje cerkve.

Ce to priznava zmaterjalizirana Amerika, mislimo, da bi morali spoznati tudi mi! Država avtoriteta lahko kaznuje radi storjenih javnih zločinov zločince, ki jih dobri; ne more pa iz srca izkoreniniti strasti in zločinskih nagonov. To je stvar moralne sile, ki naj vlada v clovekovi notranosti in ki je pridržana edino le Cerkvi božji. Zato se v dneh, ko s strahom in grozo gledamo moralno razdejanje, ki ga vidimo vse povsod očar sebe, moramo vprašati: kje je krivda? Beremo o pobojsih in nasiljih celo v vaseh, kjer od pamтивka ni bilo pobojev in kjer je do nedavna vsa mladina smatrala za čast, služiti Bogu in domovini v neoskrivenem življenju. Ali je česa zmanjšalo, ali ji je izpodbit temelj moralne avtoritete, ki se je doslej uveljavljala po organizacijah, katere so vodile našo mladino? Kaj se je podrla v mladini?

Nedeljska kronika zločinov po mestih in vaseh postaja naša narodna sramota. Pred letom dni so bili taki pojavi še osamljeni, danes pa rine prostovlašča na dan na vseh straneh domovine. Ali naj še prašamo, kam bo to privedlo? Ali naj še prašamo, čemu to in zakaj? Ali naj prašamo vse, ki so poklicani, če umejo ta krik bridke resničnosti?

Krik bridke resničnosti je naš narodni mento!

## K atentatu na ital. financarja

Pariz, 2. dec. AA. Havas poroča iz Rima: Italijanski listi izražajo povodom atentata na avtomobil s 6 italijanskimi carinami pri Gorici svojo nevoljo in zopet trdijo da gre za teroristični akt. V zvezi z atentatom je bila izvršena aretacija več oseb. Našli so zaplenili so baje tudi večje koljeno orožja in municije v kraju Murovice.

(Poročilo glej na 3. strani)

## Orient se probuja

### Graditev vzhodnega bloka se nadaljuje z mrzlično hitrostjo — Bolgarski kralj poseti Turčijo

**Istanbul.** 2. decembra. or. (Izv. »Slov.«) Orijent pomeni po svojem evropskem slovesu neiskrenost in počasnost. V vprašanju graditev vzhodnega bloka držav, o katerem sem že večkrat poročal, pa je demantiral vsaj očitek počasnosti. Orijent se zdi sedaj kot prenovljen in pomljen, tako ga je zdramila nerozvita evropska politika iz svoje zaspanosti. Dejanja sledijo dejaniem z nenavadno brzino. Politično ozračje postaja udušljivo. Od vseh strani Evrope se stekajo zadnje tečje več ali manj zanimive osebnosti. Angleži jih imenujejo vultures, jastrebi, ki se zbirajo tam, kjer je pričakovati plena. Ob vsakem neurju vidis iste osebe, ki se sprejajajo po Evropi sledje političnemu instinktu. Vlaki med Siambulom in Ankaro stalno prevažajo diplomate in vladne kurirje ter dopisnike inozemskih listov. »Die Toten reiten schnell« mi je rekel kolega iz Berlina, mrtveci hitro jezdijo. Mislim, da je hotel s tem reči, da stoji Evropa pred kritičnimi dogodki, in da je zato brzina, s katero se odvija že dolgo pripravljeni film apeninskih diplomatov, postal tako nerazumljivo nagla.

Komaj so za nami anksarske slovesnosti, ki so zapečatile prijateljstvo med Turčijo in Grčijo ob asistenci drugih evropskih državnikov, komaj so zatonili zadnji odmeti berlinskega potovanja grofa Bethlena, že se je pojavilo v svetu senzacij slika sovjeto-fašističnega pobratimstva. Takoj ji je sledila druga, nič manj presenetljiva o turškem posredovanju za trajno italo-sovjetsko zvezo, in druga, ravnotako nepričakovana akcija sovjeta za zbljanje z Madjarsko.

Istočasno so se v orientu samem dogodile značilne stvari. Tako se nam javlja, da je bolgarski poslanik v Atenah Kisinov prosil grškega zunanjega ministra Mihalakopulosa, da posreduje pri turški vladni za bolgarsko-turško prijateljsko pogodbo. Grški minister je obljubil, da bo storil redovite vse, da ugodil željam

bolgarske vlade. Solunski »Progress« pa poroča iz Ankare iz »zelo zanesljivega virsa«, da je turška vladova povabilo bolgarski kraljevi par na obisk v turško prestolico. Bolgarska vladarska dvojica je baje vabilo sprejela in namestava potovati v poseste v Kemal Paši tekom meseca decembra. To vest javljajam z vsemi rezervami, ker je vendar malo čudno, da bi bolgarski kralj že misil na potovanje, ko se pogajanja niso niti začela. Mogoče bi pa bilo, da je že vse zdavnaj pripravljen. Vest sama v tukajšnjih krogih ni vzbudila nikakega zaledenja, tako se zdi sama ob sebi razumljiva in logična.

Tukaj vsak dan pričakujemo novic o diplomatski vlogi, katero bodo morale igrati ostale evropske države. Sicer se širijo fantastične novice, da je del angleškega brodovja odplul proti Cipru in da so prispele tudi francoske bojne ladje v sirske pristaniše Beyrut. Da se bosta francoska in angleška diplomacija branili, je neizbežno, in potovanje češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša v Grčijo, kateremu grško časopisje posveča veliko pozornost, je po mojem mnenju samo prva bliski izza temnega obzora. Dr. Beneš ima baje na log vprasati grško vlado, če bi ostala neutralna v slučaju vojne nevarnosti v Sredozemlju. Značilno je, da se nobeden grški list do sedaj ni zagovarjal protifrancoskega stališča. »Ellenike« pa izraža upanje, da bo Benešev obisk razgnal mnogo oblakov in mnogo iluzij. Grčija bo očividno igrala ono vlogo v orientu, o kateri je sanjal pred 10 leti njen sedanji predsednik vlade. Dal Bog da bi bila in ostala v službi miru.

**Istanbul,** 2. dec. or. Skupina nemških inženirjev in izvedencev je potovala skozi ožino v smeri proti Ankari, kjer neka porenska firma izvrsuje večja gradbena dela.

**Bukarešta,** 2. dec. or. »Conventul«, vodilni italofilski list v Romuniji je v svojem uvod-

niku izrazil željo, da bi se Romunija približala Italiji. Med sovjetti in Madjari se bodo kmalu začela pogajanja za normalne razmere, zakaj naj bi Romunija ostala izven tega pokreta, obenito še, ker izgleda, da se bo tudi Nemčija uvrstila med države, ki pod vodstvom Italije zahteva preureditev Evrope.

## Teviški Rudžibej v Soliji

**Sofija,** 2. dec. AA. Semkaj je prispel iz Rima turški minister za zunanje zadeve Ruždi-bej. Na postaji so ga sprejeli minister za zunanje zadeve Burov in drugi bolgarski dejanstveniki.

Danes bo minister Ruždi-bej obiskal predsednika bolgarske vlade Ljapčeva.

### Izjava Ruždi-beja

**Sofija,** 2. dec. kk. Teviški Ruždi-bej, ki se nahaja sedaj v Sofiji, je izjavil pri sprejemu časnikarjev, da so narodi sedaj dobili nove pojme, ki zahtevajo tudi nove metode, katere vidi posebno v tem, da se sklepajo prijateljske pogodbe, kakor med Grčijo, Turčijo in Italijo. Teviški Ruždi-bej da je proti vsaki politiki fronti, ki mora voditi do katastrofe, kar je to dokazal predvsojno čas. Če že obstajajo med posameznimi državami fronte, se morajo po njegovem mnenju razpustiti. Na vprašanje, ali je zadovoljen z obiskom pri Burovu in Ljapčevu osebno in politično, je odgovoril pritridentalno. Naglasil pa je, da njegov obisk ni imel nobenih konkrenih ciljev. V splošnem pa se ne sme v medsebojnih obiskih ministrov, kakor so danes na dnevnem redu, iskati posebnih političnih tendenc. — Če se poštevajo zasebni sprejem, ki so ga Bolgari pripravili turškemu zunanjemu ministru in ki je imel očviden značaj zunanjopolitične demonstracije, je smatral, da so te izjave Ruždi-beja samo očitna ublažitev prvotnega dojma.

**Sofija,** 2. decembra. AA. Kralj Boris je danes ob 17 sprejel v avdijence turškega zunanjega ministra Teviški Ruždi-beja.

## Marinkovič obišče Atene

### Znak prisrčnih odnosa z Grčijo

in se mu pripravlja lep sprejem.

**Atene,** 2. decembra. AA. V zvezi z obiskom jugoslovanskega ministra dr. Vojislava Marinkoviča v Ateneh, je atenski dopisnik Avale posetil predsednika grške vlade Venizelosa, ki mu je dal sledec izjavlo:

Jako srečni bomo, da bomo mogli v svoji sredini sprejeti g. dr. Marinkoviča, da pri tej priliki damo izraza čustvo prijateljstva, osebnega proti njemu in do kraljevine Jugoslavije. Ta trenutek je najugodnejši, da se izmenjajo misli o premogih vprašanjih in da se ponovno manifestira čustvo prijateljstva, ki spaja obe sosedni si državi.

## Ubit poleg svoje matere

### Zločinski teror makedonstvujoči

Sofija, 2. dec. kk. Dolga vrsta makedonskih ubojstev je včeraj popoldne morala zabeležiti zopet nov umor. Topot je bil ubit znani časnikar in voditelj Protičevrove skupine Naum Tomalevski, bivši član inozemskega zastopstva IMRO. Sprehal je po vrtu svoje hiše s svojo materjo, ko sta naenkrat prisločila dva mladiči, oborožena s karabinkami, ki sta takoj začela nanj streljati. Tomalevski je padel takoj mrtvev. Po strelih je takoj prihital policijski straži kakor tudi telesna straža Tomalevskih.

skega, nakar se je začela na cesti z močilema prava bitka. Eden od napadalev je bil lahko ranjen, eden telesnih stražnikov pa težko. Končno se je posrečilo premagati morilice. Njuna identiteta še ni dognana, ni pa dvoma, da sta iz tabora teroristov Ivana Mihajlova. Rodbina in prijateljski krog Tomalevskega očitajo vladu Ljapčeva, da pušča neprstane umore mihajlistov nekaznovane. Očitajo ji tudi, da je policijska oblast še več ur po umoru Tomalevskega prišla na kraj umora.

**Otvoritev austrijskega parlamenta**

**Misija dr. Enderja propadla — Uradniška vlada?**

Rameku. Socialni demokrati zahtevajo zase kot najmočnejšo stranko prvo predsedniško mesto, zakar se vrše še pogajanja.

Voditelji strank so sklicani za jutri popoldne k novim posvetovanjem, da zavzamejo svoje stališče glede zadnjih predlogov za sestavo nove vlade. S precejšnjo gotovostjo se lahko sedaj reče, da bo dr. Ender kot zvezni kancler prevzel tudi zunanje ministrstvo in da dr. Seipel ne bo pripadal novi vladi. Pristaš Landbunda dr. Winkler bo postal podkancler brez portfelja, dr. Schober bo prevzel notranje ministrstvo, sekcijski šef dr. Juch bo ostal kakor dosedaj finančni minister, Heinl trgovinski minister, Vaugoin pa vojni minister. Bivši kmetijski minister, Thaler obdrži svoje mesto, dokle glede prevzema pravosodnega ministrstva, ki ga ima dobiti kak 'eleneme' še ni gotovo, ali naj ga prevzame dr. Slama ali dr. Weber, ki sta oba že imela ta resor.

**Dunaj,** 2. nov. kk. Pogajanja, ki jih je vodil dr. Ender, so bila zvezčer prekinjena. Ob 10 zvečer se je odpeljal dr. Ender k zveznemu predsedniku Miklasu, da mu poroča o stanju stvari. Kakor doznavata Vaš poročevalec pozno ponoči, se mora smatrati, da je misija dr. Enderja propadla. O nadaljnjem poteku razvoja se ob tej uri še ne more nicesar reči. Govori se, da se misli na sestavo uradniškega kabinetra.

## Sokolska depelacija pri kralju

**Belgrad,** 1. decembra. AA. Izvršilni odbor Sokoške Sokola kraljevine Jugoslavije je imel konec tedna svojo sejo. Po seji sta pri vodstvu starešine g. Gangl in drugi g. Paunković bila sprejeta od Nj. Vel. kralja v avdijenci. Pri tej priliki sta Nj. Vel. kralju predala jubilejno delo o slovenskem sokolstvu. Nato sta kralju razložila položaj sokolstva in razvoj njegovih organizacij v državi. V svojem odgovoru je poudaril Nj. Vel. kralj velik moralni uspeh sokolskega zleta zlasti med tujimi gosti posebno med Francozmi, ki so z zleta odnesli najboljše vtise. Nj. Vel. kralj je izrazil prepričanje, da se nova jugoslovanska generacija najbolje odgaja v sokolstvu.

### Seja VZS

**Belgrad,** 2. dec. AA. Vrhovni zakonodajni svet je imel danes sejo od 16. do 19. ure pod predsedništvom svojega najstarejšega člena g. Ivana Hribarja. Na seji so razpravljali o zakonskem predlogu o izkorisčenju vodnih sil. Razprava je v načelu končana in načeta razprava o poedinostih, ki se bo nadaljevala jutri ob 18.

### Dva nova člena VZS

